

พระราชบัญญัติการบัญชี

พุทธศักราช ๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวชิริน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎร ลงมติว่า สมควรให้บุคคลผู้ประกอบกิจการ บางประเภท ทำบัญชีให้เป็นไป โดยระเบียบอันดี

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการบัญชี พุทธศักราช ๒๔๘๒”

มาตรา ๒ ให้ให้ พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เศรษฐกิจการมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานและออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(๑) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) “สารวัตรใหญ่บัญชี” หมายความว่า เจ้า
พนักงานซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ปฏิบัติงานตามพระราช
บัญญัตินี้ และหมายความรวมถึงผู้ทำการแทนด้วย

(๓) “สารวัตรบัญชี” หมายความว่า พนักงานซึ่ง
รัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้
และหมายความรวมถึงผู้ทำการแทนด้วย

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้ง

(๑) สำนักงานกลางบัญชี เพื่อปฏิบัติงานตามพระ
ราชบัญญัตินี้ทั่วราชอาณาจักร ให้สำนักงานนี้อยู่ภายใต้ความ
ควบคุมของสารวัตรใหญ่บัญชี

(๒) สำนักงานบัญชี เพื่อปฏิบัติงานตามพระราช
บัญญัตินี้ ในท้องที่ซึ่งรัฐมนตรีเห็นสมควร ให้สำนักงาน
นี้อยู่ภายใต้ความควบคุมของสารวัตรบัญชี และขึ้นตรงต่อ
สำนักงานกลางบัญชี

หมวด ๒

การทำบัญชี

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า กิจการตั้งจะกล่าวต่อไปนี้ทุกประเภท หรือประเภทหนึ่งประเภทใด ในท้องที่ใดจะต้องทำบัญชี คือ

(๑) การประกอบกิจการซึ่งต้องเสียภาษีโรงค้าตามประมวลรัษฎากร

(๒) การซื้อขายที่ดิน

(๓) โรงแรม

(๔) การเป็นนายหน้า หรือตัวแทนค้าต่าง

(๕) การรับขนโดยเรือกล หรือรถยนต์ประจำทาง

(๖) การรับขนโดยรถไฟ หรือรถราง

(๗) การรับขนทางทะเล

(๘) การรับขนทางอากาศ

(๙) การขายทอดตลาด

(๑๐) การแลกเปลี่ยนเงินตรา การให้กู้ยืมเงิน การธนาคาร การเครดิตฟองซิเอร์ หรือการโหยกวัน

(๑๑) การประกันภัย

(๑๒) การรับจ้างทำของ ประเภท ซึ่ง รัฐมนตรี จะ ได้
ประกาศ ใน ราชกิจจานุเบกษา

การประกาศวันให้เริ่มทำบัญชีนั้น ให้ประกาศให้ทราบ
ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน

บุคคลใด ประกอบกิจการภายหลังจากวันที่รัฐมนตรี ประกาศ
ไว้แล้ว ให้ทำบัญชีตั้งแต่วันที่ ได้ เริ่มประกอบกิจการนั้นเป็น
ต้นไป

มาตรา ๗ บุคคลซึ่งมีหน้าที่ทำบัญชี คือ บุคคลธรรมดา
หรือห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด ที่เป็นนิติบุคคลซึ่งประกอบ
กิจการตามมาตรา ๖ เป็นอาชีพปกติ

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ทำบัญชีทำการเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ
มิได้จดทะเบียน ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนนั้น เป็นผู้แทนที่
ทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ทำบัญชีเป็นนิติบุคคล ถ้าเป็นห้างหุ้น
ส่วนสามัญหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนนั้น
ถ้าเป็นบริษัทจำกัด กรรมการและผู้จัดการบริษัทนั้น เป็น
ผู้มีหน้าที่ทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรี มีอำนาจ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้น บุคคล ซึ่งมีหน้าที่ทำบัญชี ในกิจการบางประเภท ไม่ต้องทำบัญชีบางอย่าง หรือจะยกเว้นไม่ต้องทำบัญชีทั้งหมดก็ได้

มาตรา ๙ พระราชบัญญัตินี้มีให้ ใช้บังคับแก่

- (๑) การค้าเร่ และการค้าแพงลอย
- (๒) กิจการที่เสียภาษีโรงค้า ตามประมวลรัษฎากร แต่เฉพาะป้าย
- (๓) กิจการที่ประกอบขึ้นเพื่อบำรุงการศึกษาใดๆ หรือการกุศล
- (๔) กิจการของรัฐบาล

มาตรา ๑๐ บัญชีซึ่งจะต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้คือ

- (๑) บัญชีสินทรัพย์รวม ทั้งสิน คำซึ่ง อยู่ใน ครอบครองซึ่งต้องทำอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- (๒) บัญชีเงินสด
- (๓) บัญชีลูกหนี้และบัญชีเจ้าหนี้
- (๔) บัญชีรายวันซื้อ และบัญชีรายวันขาย ซึ่งจะลงแต่ยอดเงินประจำวันก็ได้

(๕) บัญชีแยกประเภทรายได้และรายจ่าย

มาตรา ๑๑ การรับบัญชีนั้น ให้รับอย่างน้อย ๑๒ เดือน
ต่อหนึ่งครั้ง

มาตรา ๑๒ บัญชี นั้น จะทำ เป็น ภาษา ต่าง ประเทศก็ได้
แต่ให้มีภาษาไทยกำกับไว้ด้วย

มาตรา ๑๓ ในขณะที่ประกอบกิจการอยู่ บุคคลซึ่งมี
หน้าที่ทำบัญชีจะต้องเก็บรักษาบัญชีพร้อมทั้งหลักฐานประกอบ
ไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้ลงรายการ
ครั้งสุดท้ายในบัญชีนั้น ๆ เป็นต้นไป

มาตรา ๑๔ บุคคลซึ่งมีหน้าที่ทำบัญชี ถ้าเลิกประกอบ
กิจการไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ เว้นแต่ในกรณีล้มละลาย จะต้อง
ส่งบัญชีไปยังสำนักงานบัญชีในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อตรวจสอบ
พร้อมทั้งหลักฐานประกอบภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่
ได้ชำระบัญชีเลิกประกอบกิจการนั้น เป็นต้นไป

บัญชีและหลักฐานประกอบดังกล่าวในวรรคก่อน ให้
สำนักงานบัญชีคืนให้แก่บุคคลนั้นเมื่อได้ตรวจสอบเสร็จแล้ว

บทบัญญัติในมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่ห้างหุ้นส่วนที่
จดทะเบียน และบริษัทจำกัด ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

มาตรา ๑๕ ให้สารวัตรใหญ่บัญชาที่มีอำนาจเรียกบุคคลซึ่งมีหน้าที่ทำบัญชี มาสอบถาม ข้อความอันเกี่ยวกับการทำบัญชี และในระหว่างเวลาทำงานตามปกติให้สารวัตรใหญ่บัญชาและสารวัตรบัญชี มีอำนาจเข้าไปทำการตรวจสอบในสำนักงานของบุคคลซึ่งมีหน้าที่ทำบัญชี หรือมีเหตุสงสัยว่ามีหน้าที่ต้องทำบัญชี เพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้ และเพื่อการนี้ ให้มีอำนาจเรียกหลักฐานใด ๆ จากบุคคลซึ่งมีหน้าที่ทำบัญชีหรือมีเหตุสงสัยว่ามีหน้าที่ต้องทำบัญชี หรือจากบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้องมาตรวจสอบได้ด้วย

มาตรา ๑๖ ข้อความใด ๆ ซึ่งทราบมาจากการตรวจสอบตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ นั้น ให้ถือเป็นความลับในราชการ ห้ามมิให้ผู้ใดนำไปเปิดเผย เว้นแต่จะมีอำนาจทำได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย

หมวด ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๗ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๖ ผู้หนึ่งมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๑๔ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ของสารวัตรใหญ่ บัญชี หรือสารวัตรบัญชีตามมาตรา ๑๕ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ใดเจตนา

- (๑) ละเว้นการลงรายการในบัญชี
- (๒) ทำลายหรือบิดเบ่ง หรือซ่อนเร้นบัญชีหรือหลักฐานประกอบ

ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๐ ผู้ใดเจตนา

- (๑) ลงรายการเท็จในบัญชี
- (๒) แก้ไขบัญชี หรือหลักฐานประกอบ เพื่อให้ผิดต่อความจริง

ผู้นั้น มีความ ผิดต้อง ระวางโทษ ปรับไม่เกินสองพันบาท หรือจำคุกไม่เกินสามปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๑ ผู้ใดฝ่าฝืน บทบัญญัติมาตรา ๑๖ ผู้นั้นมี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท หรือจำคุก
ไม่เกินสามปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี